

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.

PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ

przeprowadzonej w dniu 16 lutego 2012 r.
w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu
ul. Wojska Polskiego 13, 66-300 Międzyrzecz

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2009r. Dz.U.Nr 175, poz. 1362 z późn.zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zmianami);

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Krystyna Chabowska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 29-1/2012 z dnia 10 lutego 2012 r.

- przewodniczący zespołu kontrolnego;

[Dowód: akta kontroli str.1-2]

2. **Ewelina Tomaszewska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 29-1/2012 z dnia 10 lutego 2012 r.,

- członek zespołu kontrolnego;

[Dowód: akta kontroli str.3-4]

przeprowadził w dniu 16 lutego 2012 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu kontrolę problemową – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.5-12]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str.13-16]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz wszystkie akta osobowe pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: rok 2011 do dnia kontroli.

Zakresem kontroli objęto:

1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 09 lutego 2012 r. znak PS-I.431.1.2.2012.KCha.

[Dowód: akta kontroli str.17-18]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Halina Skrzydło – Kierownik jednostki.

I. Realizacja zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, wynikających z zapisów art.17 ust.1 pkt.3, 10 oraz art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej.

1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu zatrudnionych jest ogółem 27 pracowników (według stanu na koniec grudnia 2011 r. - sprawozdanie MPiPS-03 roczne), w tym: kierownik, zastępca kierownika, 8 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku i pobierających z tego tytułu dodatek w wysokości 250 zł. (dwie osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego i od 2011r. przebywające na urlopie wychowawczym - nie są liczone do wskaźnika zatrudnienia). Dodatek w wys. 125 zł pobiera zastępca kierownika, który w swoim zakresie czynności ma również świadczenie pracy socjalnej z rodzinami w środowisku. Ponadto Ośrodek zatrudnia 6 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze, 11 pracowników obsługi oraz 3 pracowników, których nie wlicza się do stanu zatrudnienia OPS, realizujących zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej.

[Dowód: akta kontroli str.19-36]

Stwierdzono, iż Ośrodek nie spełnia wymaganego ustawą współczynnika zatrudnienia. Na 1 pracownika socjalnego przypada 2.763 mieszkańców gminy (*stan ludności na koniec grudnia 2011r-24.869*).

Poddając ocenie posiadane kwalifikacje pracowników z ustawowymi wymogami - zespół kontrolny przeanalizował wszystkie akta osobowe osób, których kwalifikacje określa ustawa o pomocy społecznej, tj. kierownika, zastępcy kierownika i pracowników zatrudnionych na stanowisku „pracownik socjalny”. Zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kwalifikacji pracowników socjalnych* szczegółowo przeanalizowano dyplomy ukończenia szkół policealnych oraz uczelni wyższych. Stwierdzono, iż pracownicy realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają określone wymagania do wykonywania zawodu i pobierania za tę pracę dodatku w wysokości 250 zł.

Ponadto ustalono, że pracownicy merytoryczni Ośrodka w 2011 r. uczestniczyli w szkoleniach organizowanych z zakresu m.in. pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pieczy zastępczej, programów aktywności lokalnej.

[Dowód: akta kontroli str.19-36]

Stwierdzono, iż zadanie w zakresie współczynnika zatrudnienia realizowane jest z istotnymi uchybieniami. Zadanie w zakresie kwalifikacji – bez uchybień.

2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych;

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2011 ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności skorzystało 40 osób, 10 osób skorzystało z pobytu w Noclegowni. W kontrolowanym okresie opracowano i zawarto 18 indywidualnych Programów wychodzenia z bezdomności (45% przyjętej na rok 2011 normy wojewódzkiej) których analiza wskazuje, iż dwie osoby usamodzielnily się (11% przyjętej na rok 2011 normy wojewódzkiej).

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację losowo wybranych 7 osób bezdomnych korzystających z pomocy Ośrodka (17,5% bezdomnych objętych pomocą Ośrodka) oraz 10 indywidualnych Programów wychodzenia z bezdomności (55 % wszystkich zawartych Programów).

Z analizy akt wynika, iż osoby te nie posiadają środków własnych, są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. Z systemu pomocy społecznej otrzymywały wsparcie finansowe w postaci zasiłków celowych, okresowych, jak również pomoc w postaci gorących posiłków. Jedna osoba korzystała z pomocy w formie zasiłku stałego. Osobom bezdomnym przebywającym na „działkach” lub w opuszczonym budynku stacji PKP, proponowano możliwość uzyskania schronienia w funkcjonującej na terenie gminy Noclegowni.

Noclegownia znajduje się przy ulicy Plac Powst. Wlkp. nr 1 i zatrudnia 4 pracowników. Na powyższy cel został zaadaptowany ze środków gminnych parterowy budynek wynajmowany od Polskich Kolei Państwowych – Energetyka Poznań. Na całość obiektu składają się: pomieszczenia noclegowe dla 17 osób (2 osobowy pokój dla kobiet, 2 czteroosobowe pokoje oraz 1 siedmioosobowy pokój dla mężczyzn), świetlica z aneksem kuchennym, suszarnia, pomieszczenia magazynowe, dwie łazienki z węzłem sanitarnym a także pomieszczenie służbowe opiekunów i rejestracji osób bezdomnych. Dodatkowo w sytuacji kryzysowej (mroźna aura) jest przygotowane pomieszczenie dla kolejnych 5-6 osób wymagających schronienia. Dziennie z placówki korzysta ok.14-15 osób.

Noclegownia funkcjonuje od 1 października do 15 kwietnia. W okresie dwóch miesięcy placówka była czynna od godziny 16 do 9, natomiast począwszy od 1 grudnia jest placówką całodobową. W okresie wiosenno- letnim tj. od 15 kwietnia do 30 września w wyznaczone dni tygodnia (wtorek i czwartek) osoby bezdomne mogą korzystać z łazienki, pralni, suszarni.

Indywidualne Programy wychodzenia z bezdomności opracowywane są wspólnie osobą bezdomną, podjęte ustalenia są podpisane przez osobę bezdomną i zatwierdzone przez kierownika Ośrodka. Dodatkowo do każdego Programu zawierana jest umowa, określająca prawa i obowiązki obu stron. W dokumencie tym zawarty jest również zapis świadczący o objęciu osoby obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym przez Ośrodek lub Powiatowy Urząd Pracy.

Wśród 9 skontrolowanych osób objętych indywidualnym Programem zasadniczym powodem bezdomności była utrata mieszkania w związku z pobytem w Zakładzie Karnym (5 osób), eksmisja z dotychczasowego miejsca zamieszkania z uwagi na zaległości w opłatach (3 osoby).

Celami głównymi zawieranych Programów była aktywizacja zawodowa, podjęcie leczenia odwykowego, aktywne poszukiwanie samodzielnego lokalu mieszkalnego. Z analizy akt wynika, iż dwie osoby usamodzielniały się tj. uzyskały własne źródło utrzymania, wynajęły mieszkanie/pokój. Na dzień kontroli jedna z tych osób utraciła zatrudnienie, a tym samym zmuszona była do opuszczenia dotychczas zajmowanego lokalu. Z uwagi na powyższe oraz fakt, iż osoba posiadała ostatnie miejsce zameldowania na terenie gminy ościennej - wyjechała z Międzyrzecza.

[Dowód: akta kontroli str.37-40]

Stwierdzono uchybienia w zakresie liczby usamodzielnianych osób bezdomnych (niski wskaźnik usamodzielnień).

3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Praca socjalna prowadzona jest na podstawie o art. 17, ust.1 pkt 10, art.45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny -

pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku może – zgodnie z art.108 – zawrzeć kontrakt socjalny.

Z danych statystycznych za 2011 rok wynika, że praca socjalna prowadzona była z 960 rodzinami. Z tej formy pomocy skorzystało 100% ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej - dane ze sprawozdawczości MPiPS-03 za okres styczeń – grudzień 2011r.- (powyżej przyjętej na rok 2011 normy wojewódzkiej).

Zawarto 65 kontraktów socjalnych z 115 osobami, co stanowi 6,8% ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej (powyżej przyjętej na rok 2011 normy wojewódzkiej).

Kontrakty socjalne opracowywane są wspólnie z pracownikiem socjalnym i osobą będącą w trudnej sytuacji życiowej i ubiegającą się o pomoc, a podjęte ustalenia podpisane są przez każdą ze stron. Na koniec okresu, na jaki został zawarty kontrakt – pracownik socjalny ocenia stopień efektywności.

Kontroli i ocenie efektywności podjętych zobowiązań poddano dokumentację 5 osób, z którymi zawierano kontrakty socjalne.

Stwierdzono, iż kontrakty socjalne zawierano głównie z osobami bezrobotnymi, z rodzin o niskich dochodach. Celami głównymi zawieranych kontraktów było ustalenie stopnia niepełnosprawności (w 1 przypadku), podjęcie leczenia odwykowego (2), uzyskanie świadczeń ZUS (1), podjęcie zatrudnienia (3). Na pięć kontraktów socjalnych - cztery zrealizowano pozytywnie. W jednym przypadku osoba odmówiła leczenia odwykowego, zobowiązała się do podjęcia zatrudnienia.

[Dowód: akta kontroli str.41-50]

Ponadto zespół kontrolny stwierdził, iż dokumentacja świadczeniobiorców jest kompletna, prowadzona prawidłowo. Odbiór decyzji osobisty, za potwierdzeniem odbioru. Wpływające wnioski rozpatrywane są zachowaniem terminów określonych w odrębnych przepisach.

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

WNIOSKI:

1. Stwierdzono istotne uchybienia w zakresie współczynnika zatrudnienia pracowników socjalnych o którym mowa w art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 ze zm.)
2. Stwierdzono uchybienia w zakresie usamodzielnień osób bezdomnych, z którymi zawarto indywidualny program wychodzenia z bezdomności.
3. Nie stwierdzono uchybień w zakresie realizacji zadania dotyczącego zawierania kontraktów socjalnych, programów wychodzenia z bezdomności oraz kwalifikacji pracowników.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli pod poz.8.

Pouczenie

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu, drugi – Burmistrzowi Miasta Międzyrzecz, trzeci - egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

Krystyna Chabowska
Inspektor Wojewódzki

Halina Skrzydło

.....

.....

Ewelina Tomaszewska
Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp. 16.04.2012r.

Międzyrzecz, dnia 11.04.2012 r.